

Reactie: kosten van SMB veel te laag ingeschat

Onder de titel 'Neuriënd aan de slag met SMB?' verscheen in het vorige nummer van *kenMERken* een artikel over het wetsvoorstel voor SMB (strategische milieubeoordeling). Daarin kwamen ook de kosten van SMB aan bod. Enkele citaten: "gemiddeld 5.248 euro en 57 cent per stuk", "een koopje voor wie gewend is aan de bedragen die normaliter met m.e.r. gemoeid zijn", "alleen al een publieksvriendelijke samenvatting van een MER is gewoonlijk duurder, om over de stuks-prijs van adviezen van de Commissie m.e.r. maar te zwijgen". En als klap op de vuurpijl: "een beetje m.e.r. met alles erop en eraan kost – in haar eentje – al snel meer dan die 570.000 euro die als totale kosten voor al die 105 SMB's per jaar geraamd zijn".

De Commissie krijgt vanuit het veld vragen over de kosten van SMB. Wij hebben (nog) weinig ervaringscijfers. Maar de schattingen die in het artikel (en in het wetsvoorstel) genoemd zijn, zijn veel te laag en zetten partijen (de Tweede Kamer inclusief) volkomen op het verkeerde been. Ga alleen maar eens na hoe zorgvuldig een "passende beoordeling" voor natuur tot stand moet komen. En omdat een SMB-rapport ook ter visie gelegd zal worden, zal ook daar aandacht aan de leesbaarheid besteed moeten worden. We pleiten er dan ook voor om geen valse verwachtingen te wekken door met niet realistische bedragen te schermen. Een betere onderbouwing is dus gewenst. Dat laat onverlet dat ook de Commissie haar bijdrage zal leveren om de oproep in het artikel vorm te geven: pak een SMB zeer efficiënt aan, zodat alleen de relevante informatie wordt opgeschreven en de kosten zo laag mogelijk blijven.

Stefan Morel, secretaris Commissie voor de milieueffectrapportage

'M.e.r. ontmoet MKBA' tijdens praktijkseminar op 26 mei a.s.

Milieueffectrapporteurs en analysatoren van maatschappelijke kosten en baten zijn van harte uitgenodigd om op donderdagmiddag 26 mei a.s. de koppen bij elkaar te steken tijdens een praktijkseminar in Rotterdam (Oceanium, Diergaarde Blijdorp). Voor steeds meer projecten wordt tegenwoordig zowel een milieueffectrapportage als een maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA) uitgevoerd. En hoewel de invalshoeken van deze beide instrumenten verschillen, zijn er ook duidelijke raakvlakken. Zo brengen beide instrumenten effecten voor natuur en milieu in beeld. Op papier zijn er uitstekende mogelijkheden om samen op te trekken en dubbel werk te voorkomen. Maar in de praktijk lukt dat vaak nog niet goed. Hoe komt dat? Hoe zou dat kunnen verbeteren? En wat kunnen m.e.r. en MKBA van elkaar leren?

Tijdens het praktijkseminar 'M.e.r. ontmoet MKBA' zullen verschillende sprekers een inleiding verzorgen. Verder is er volop ruimte voor discussie in een 'Lagerhuis-achtige' setting. Het seminar wordt georganiseerd door Uitgeverij Aeneas, in samenwerking met Witteveen+Bos en *kenMERken*. Nadere informatie: telefoon 0411-650085, e-mail info@aeneas.nl of website www.aeneas.nl.

Wijziging Besluit m.e.r.

Het Besluit milieueffectrapportage 1994, dat bepaalt in welke gevallen m.e.r. verplicht is, is gewijzigd. Deze wijziging was vooral nodig in verband met de invoering van strategische milieubeoordeling (SMB) voor plannen. In de nieuwe versie van het Besluit m.e.r. wordt gewerkt met vier kolommen. De extra kolom die ten opzichte van de vorige versie is toegevoegd geeft aan wat het kaderstellende plan is voor een besluit over een concrete m.e.r.-plichtige activiteit. Voor plannen die het kader vormen voor latere m.e.r.-plichtige besluiten is voortaan een SMB ('plan-MER') verplicht. In veel gevallen betreft dit een plan volgens de Wet op de ruimtelijke ordening. De m.e.r.-plicht voor besluiten over concrete projecten is in de nieuwe systematiek zo veel mogelijk gekoppeld aan een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer. Als er voor een project geen Wm-vergunning is aan te wijzen, is de m.e.r.-plicht voortaan gekoppeld aan het uitwerkingsplan van een bestemmingsplan of het bestemmingsplan zelf. De tekst van het nieuwe Besluit m.e.r. en een Nota van toelichting daarbij zijn te vinden op de website van VROM: www.vrom.nl.

Terug van weggeweest: de Kustlocatie!

Het is lang stil geweest rond een megaproject dat al zo'n twintig jaar geleden voor het eerst geopperd is: kustuitbreiding tussen Scheveningen en Hoek van Holland. Dit plan (ook wel 'plan-Waterman' genoemd) is opnieuw opgepakt in een verkennende studie van het Ministerie van Verkeer & Waterstaat. Daaruit blijkt dat de kustlocatie weliswaar kostbaar is, maar onder veel randvoorwaarden wel financieel haalbaar. Minister Karla Peijs heeft de Tweede Kamer hierover medio januari, mede namens haar collega-minister Sybilla Dekker van VROM, in een brief geïnformeerd. Uitbreiding van de kust zou volgens de verkenning gefinancierd moeten worden uit de verkoop van grote aantallen woningen op het te winnen land. Daarbij geldt: hoe meer landaanwinning, hoe meer woningen nodig zijn voor de financiering daarvan.

Bron: persbericht ministerie V&W, 21 januari 2005

'Hogere dijken kunnen soms wél'

De inzet van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (deel 1 van deze PKB, inclusief het bijbehorende MER, verschijnt rond de zomer) is hoogwaterstandsverlaging te bereiken door buitendijks en binnendijks de grote rivieren meer ruimte te geven. Verdere dijkverhoging wordt als 'laatste redmiddel' gezien. Het Waterschap Rivierenland acht de kans echter aanwezig dat in de komende jaren toch vaker de dijken verhoogd worden. Dit zei dijkgraaf Kok eind januari in een reactie op de uitkomst van een enquête van De Gelderlander. Daaruit bleek dat een meerderheid van de ondervraagden het verzwaren van de dijken de beste beschermingsmaatregel vindt. Voor Kok is dit resultaat een 'eyeopener'. Hij had gedacht dat bewoners van het Rivierengebied na de dijkverzwaringen van de afgelopen jaren niet meer op een nieuwe ronde zaten te wachten en de voorkeur zouden geven aan het afgraven van uiterwaarden en het terugleggen van dijken. Volgens Kok zijn in het oostelijk deel van het Rivierengebied dijkverzwaringen technisch nog wel mogelijk. In het westelijk deel wordt dat moeilijker omdat de ondergrond daar uit veen bestaat.

Bron: De Gelderlander, 31 januari 2005

Nederlands milieubeleid keldert op internationale ladder

In een ranglijst die is opgesteld door de Amerikaanse universiteiten van Yale en Columbia over het gevoerde milieubeleid in 146 landen, bezet Nederland de 41ste plaats. In 2001 stond Nederland nog op nummer 12. Het beste milieubeleid wordt gevoerd in Finland. De Verenigde Staten bezetten in de lijst de 45ste positie.

Bron: AgriHolland Nieuws, 26 januari 2005

Weg vrij voor windturbineparken Noordzee

Nieuwe beleidsregels voor de Wet beheer rijkswaterstaatwerken maken een eind aan het moratorium op het bouwen van windturbineparken in de Noordzee. Belangstellende partijen kunnen aanvragen indienen voor nieuwe windturbineparken. Een belangrijke voorwaarde is dat een windturbinepark niet meer dan 50 km² mag beslaan. Zo wil de overheid meerdere partijen een kans bieden en de ruimte efficiënt benutten.

Bron: persbericht ministerie V&W, 18 januari 2005

De macht aan het volk!

Het enige dat je van de geschiedenis kunt leren is dat deze zich herhaalt. Een beetje visionair kijkt dan ook regelmatig terug. Laten we dat eens doen.

Vrijheid is mooi, nee prachtig en het beste wat er is. Maar vrijheid is niet alleen het hoogste goed, maar ook hoogst lastig te hanteren. Velen hebben moeten ondervinden dat de bijbehorende verantwoordelijkheden niet door iedereen te dragen zijn. Zo werd Suriname in 1975 vrij, of onafhankelijk zoals het officieel heet. Suriname is anno 2005 zeker niet vrij, niet van schulden, niet van zonden en niet van Nederland. De Oekraïne dan? De pro-westerse Joesjtsjenko die het gif mocht proeven van de pro-Russische Janoekovitsj?

Een ander soort vrijheid dan: democratie, de staatsvorm waarbij het volk zichzelf regeert? Inmiddels is dat de staatsvorm waarin de burgers op de een of andere manier bij de besluitvorming zijn betrokken en invloed hebben op de regering van een land. Echter, ook in de Griekse *dēmokratia*, was niet het volk aan de macht, maar een elitaire bovenlaag. De LPF beweest nog maar eens dat dit geen slechte gedachte was. De macht aan het volk, leidt naar de guillotine, althans in 1789 in Frankrijk, en naar chaos anno 2003.

Goed, natuurlijk als ik even nadenk zijn er vast ook goede voorbeelden. Maar het moet te denken geven dat er ook zoveel mis kan gaan met vrijheid.

Nu even naar de realiteit anno 2005. Het jaar waarin het wetsvoorstel voor SMB van kracht moet worden en – niet minder belangrijk – de vernieuwing van het bestaande instrument m.e.r. het licht zal zien. Tezamen vormen ze het toekomstige stelsel van milieu-effectbeoordeling. Het is met het huidige stelsel als met het poldermodel. Nog geen twee jaar geleden waren we er apetrots op en kwam de wereld zien hoe wij dat hier deden. Maar nu is het *seriously uncool*. Alles wat m.e.r. in Nederland effectief

maakt – denk aan de Commissie voor de m.e.r., inspraak in de voorfase, een meest milieuvriendelijk alternatief en richtlijnen – lijkt het onderspit te delven. Minder, sneller en goedkoper, dat willen we. Het is zelfs bijna iets waar je niet tegen kan zijn. Maar, als we het formuleren als te weinig, overhaast en als een uitverkoop wordt het gevoel al minder. Kan het dan niet minder? Natuurlijk, veel is voor verbetering vatbaar. Echter, niet de inhoud regeert maar het dogma van vermindering van regels, versnelling van procedures en verlaging van de lasten. Dit blijkt ook uit de voorstellen zoals die thans contour krijgen.

Als er kritiek wordt geuit op de magere procedure, wordt verwezen naar de vrijheid (let op!) van het bestuur c.q. het bevoegd gezag om zelf te kiezen voor verzwaring van de procedure. Daarbij wordt zelfs het beeld opgeroepen van bestuursorganen die gaan overcompenseren nadat er iets is misgegaan. Kortom, de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag wordt gestimuleerd binnen het nieuwe stelsel. Dat is zeker waar en lijkt ook democratisch. Maar je zou, contrair aan het doel, tevens mogen veronderstellen dat dit leidt tot een extra bestuurlijke last. Voorts valt te vrezen dat de bevoegde bestuursorganen, denk maar eens aan de gemeenteraad in uw woonplaats, onvoldoende deskundigheid in huis hebben om met al deze vrijheden om te gaan. Mijn ervaring is bijvoorbeeld dat het houvast dat richtlijnen bieden maar al te welkom is en dat alleen vergeten wordt dat het slechts een richtlijn is.

Wat is nu de moraal van het verhaal? We zijn vrij tot op het moment dat we kiezen, van dan af controleert de keuze de kiezer. Pas op voor de vrijheid van de onverschilligheid.

Diederik Bel

'Kabinet wil regels milieueffectrapportage vereenvoudigen'

Op 21 januari jl. verscheen een persbericht van VROM met de bovenstaande kop. Het persbericht stelt: 'In de toekomst worden de MER-procedures korter en eenvoudiger. Een MER-beoordeling kan straks maximaal vier weken in beslag nemen, in plaats van 30 weken in de huidige procedure. [...] De MER-regels bestaan al zo'n twintig jaar en zijn toe aan modernisering.' Zoals bekend zijn de wijzigingen rond milieueffectrapportage niet in de laatste plaats ingegeven door de noodzaak om de Europese richtlijn voor strategische milieubeoordeling (SMB) te implementeren. De nieuwe SMB-plicht komt er onder meer op neer dat er naast milieueffectrapportages voortaan ook zo'n 105 SMB's per jaar zullen starten en veel projecten in de toekomst twee maal een milieueffectrapportage moeten ondergaan: eerst op planniveau (SMB), daarna op projectniveau ('besluit-m.e.r.'). Het getuigt van een originele kijk op de zaak om dit als een 'vereenvoudiging' respectievelijk 'lastenverlichting voor bedrijfsleven en overheden' te kwalificeren. Ook de claim in het persbericht dat de voorgestelde 'vereenvoudigingen' voortvloeiën 'uit het kabinetsstreven om de regeldruk te verminderen' is op z'n minst opmerkelijk, temeer daar er op dezelfde dag namens VROM een persbericht de deur uitging met als kop: 'Milieueffectrapportage voor meer activiteiten verplicht'.

Dat de uitleg van waar de veronderstelde vereenvoudiging nu precies in zit misschien niet helemaal duidelijk uit de verf is gekomen, bewijst berichtgeving in de Staatscourant van 24 januari, waarin gesteld wordt: "Wat de ministerraad betreft hoeven alleen projecten die in een Vogel- of Habitatrictlijngebied liggen nog een zorgvuldige MER-procedure te doorlopen." (rb)

OPROEP:

meld uw ervaringen en initiatieven rond SMB

In de komende nummers van kenMERken krijgen praktijkervaringen met strategische milieubeoordeling (SMB) ruime aandacht. Kopij over SMB is van harte welkom. Dat geldt uiteraard zeker voor pakkende case-studies met praktische tips, maar de redactie is ook geïnteresseerd in initiatieven die het veld neemt om deze nieuwe regelgeving aan de praat te krijgen. Duidelijk is dat verschillende bureaus SMB inmiddels hebben opgepakt. Zo heeft ARCADIS een minigidsje 'Aan de slag met SMB' opgesteld (nadere info bij Patrick Weijers, 026-3778277). Royal Haskoning organiseert een studiemiddag op 10 maart a.s. (info bij Mariëlle de Sain, 020-5697785) en ook Taww heeft plannen in die richting (inlichtingen bij Carola Hoogland, 0570-699341).

Heeft u ook iets te melden over SMB? Neem dan contact op met de redactie: Rinke Berkenbosch, 071-5127328, r.berkenbosch@wxs.nl.

Primeur!

Ecological Engineering
Bridging between ecology
and civil engineering

Dr. Ing. Hen van Bohemen

Ecological Engineering Bridging between ecology and civil engineering

voor € 65,00
nú incl. verzendkosten!*

In dit boek focust dr.ing. H.D. van Bohemen (TU Delft) op de potentiële rol van ecologische techniek als brug naar een duurzame ontwikkeling van de infrastructuur. Het boek geeft een overzicht van de inzet van (landschaps)ecologie om door menselijke activiteit veroorzaakte milieuproblemen op te lossen. Zowel theorieën over ecologische bouw als praktijkvoorbeelden illustreren goed doordachte, originele mogelijkheden om infrastructuur in de bio-atmosfeer te integreren.

ISBN : 90-75365-71-3
Omvang : 400 pagina's
Taal : Engels
Winkelprijs : € 65,00. Tot 1-4-2005 is dit bedrag incl. BTW en verzendkosten.

Ja, ik maak gebruik van mijn lezersvoordeel en bestel ... exemplaren van het boek 'Ecological Engineering: bridging between ecology and civil engineering' tegen de speciale aanbiedingsprijs van € 65,00 incl. verzendkosten*.

Het totaalbedrag ad € ..... betaal ik middels een:

- factuur aan onderstaand adres.
 eenmalige machtiging. Bij deze machtig ik Uitgeverij Aeneas om het bedrag af te schrijven van mijn bank-/girorekeningnummer .....

Naam : ..... Voorletters: ..... m/v
Adres : .....
Postcode : ..... Plaats: .....
E-mail : .....

Datum: ..... Handtekening: .....

Stuur deze bon in een envelop naar:
Uitgeverij Aeneas, antwoordnummer 16047, 5280 VJ Boxtel.

Een postzegel is niet nodig.
Faxen is ook mogelijk via 0411-650080.

* De actie is geldig tot 1 april 2005.

[KMK05-1]

BESTELBON